TROPENMUSEUM

MOOI MEEGENOMEN

NT2

LESBRIEF

PERSOONLIJKE VERHALEN

Mooi Meegenomen is een interactief programma voor cursisten Nederlands als tweede taal. Er wordt veel aandacht besteed aan de persoonlijke verhalen van deelnemers zodat zij zelf veel aan het woord zijn. Dit gebeurt aan de hand van meegebrachte voorwerpen van thuis. Dat kan een voorwerp zijn dat heel mooi gevonden wordt, dat dierbaar is, of kenmerkend is voor de cultuur.

Tijdens het museumbezoek zien de deelnemers (mogelijk) herkenbare objecten uit de eigen cultuur en kunnen zij kennismaken met verschillende culturen. Dit levert vaak bijzondere gesprekken en ontroerende reacties op. Het persoonlijke verhaal en interesses van de cursisten staan centraal.

WAAROM HET TROPENMUSEUM?

Het Tropenmuseum, waar objecten getoond worden vanuit de hele wereld, is voor cursisten Nederlands als tweede taal een inspirerende plek. Onze objecten vertellen stuk voor stuk een menselijk verhaal. Verhalen over universele menselijke thema's zoals rouwen, vieren, versieren, bidden of vechten. Ze maken nieuwsgierig naar de enorme culturele diversiteit die de wereld rijk is. In het Tropenmuseum ontdek je samen dat we in deze wereld verschillend zijn en toch allemaal hetzelfde: mens.

TOT ZIENS IN ONS MUSEUM!

STAD EN TAAL

Mooi Meegenomen maakt deel uit van Stad en Taal, een initiatief van de Gemeente Amsterdam waarbij Amsterdamse musea toegankelijke educatieve programma's aanbieden waarin taalverwerving en cultuurparticipatie worden gestimuleerd. Kennis over geschiedenis, kunst en cultuur, maar ook het leren kennen van publieke instellingen zoals musea, levert een belangrijke bijdrage aan de inburgering en integratie van Nieuwe Amsterdammers.
In het kader van Stad en Taal hebben 5 musea een lesprogramma ontwikkeld:, het Amsterdam Museum, Foam, het Stedelijk Museum, het Verzetsmuseum en het Tropenmuseum.

PRAKTISCHE INFORMATIE

VOOR WIE

Cursisten Nederlandse Taal (alle taalniveaus)
Deelnemers aan inburgeringstrajecten
Cursisten Taal en ouderbetrokkenheid

DOEL

- Ontwikkelen van spreekvaardigheid in de Nederlandse taal.
- Ontwikkelen van luistervaardigheid in de Nederlandse taal.
- Vergroten van de woordenschat.
- Verhalen vertellen bij objecten.
- Persoonlijke ervaringen en verhalen delen.
- Empowerment: ontwikkelen van zelfinzicht en zelfvertrouwen.
- Stimuleren van culturele participatie.
- Kennismaken met het Tropenmuseum.

DE LESSEN

Het lesprogramma *Mooi Meegenomen* bestaat uit een voorbereidende les door de taaldocent, het museumbezoek en een optionele verwerkingsopdracht.

BEZOEKADRES

Tropenmuseum
Linnaeusstraat 2
1092 CK Amsterdam

Bereikbaar met de tram:

Vanaf Centraal Station:
tram 9, halte 1e Van Swindenstraat
Vanaf Muiderpoortstation:
tram 3, halte Linnaeusstraat
Vanaf de Dam:
tram 14, halte Alexanderplein
Vanaf het Leidseplein:
tram 7, halte Linnaeusstraat of tram 10, halte Alexanderplein

CONTACT

Tropenmuseum, afdeling reserveringen
Linnaeusstraat 2
1092 CK Amsterdam
e: reserveren@tropenmuseum.nl
t: 088 - 0042 840
(di. t/m vr. tussen 10.00 en 17.00 uur)
https://tropenmuseum.nl/nl/onderwijs-nt2

LES 1 DOOR DE TAALDOCENT
VOORBEREIDENDE LES

90 MIN

DOEL
- Eerste kennismaking met het Tropenmuseum
- Introductie lesprogramma *Mooi Meegenomen*
- Zelf verhalen vertellen over persoonlijke voorwerpen
- Naar elkaar luisteren en vragen stellen
- Eerste keer gebruiken doelwoorden

TIJDSINDELING

Introductie over het Tropenmuseum	15 minuten
Mooi Meegenomen: de voorwerpen	45 minuten
Indeling groepen	15 minuten
Praktische informatie	15 minuten

BENODIGDHEDEN
- Lijst met doelwoorden (zie bijlage 1)
- Foto's Tropenmuseum (zie bijlage 2)
- Persoonlijke voorwerpen

VOORBEREIDING

1. Cursisten instrueren een voorwerp mee te nemen

Voorafgaand aan les 1 geef je de cursisten de opdracht om een voorwerp van thuis mee te nemen. Bij voorkeur is het een voorwerp dat te maken heeft met de eigen cultuur of land van herkomst. Het voorwerp moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het voorwerp moet een speciale of bijzondere betekenis hebben voor de deelnemer; er moet een verhaal bij verteld kunnen worden. Dit mag een emotioneel verhaal zijn ("dit sieraad kreeg ik van mijn overleden moeder") maar kan ook praktischer van aard zijn ("deze wandelstok gebruik ik iedere dag").
- Het voorwerp mag niet te zwaar of te groot zijn. Het voorwerp wordt tijdens het museumbezoek namelijk meegedragen (een handtas tot A4 formaat is toegestaan in het museum).
- Uit enthousiasme nemen deelnemers soms meerdere voorwerpen mee, benadruk dat er maar ruimte is om 1 voorwerp te bespreken.

2. Zelf een voorwerp meenemen

Zorg dat je ook zelf een voorwerp mee neemt naar de voorbereidende les. Dit is niet alleen handig ter illustratie maar werkt ook drempelverlagend en enthousiasmerend. Het is voor de cursisten ook leuk om iets nieuws over hun docent te leren.

INTRODUCTIE

15 MIN

Vertel dat de cursisten in de volgende les naar het Tropenmuseum gaan.
Kan iemand vertellen wat een museum is?
Wie is er wel eens in een museum geweest?
Welk museum was dat?
Wat heb je daar gezien? Wat vond je er bijzonder?
Is iemand wel eens in het Tropenmuseum geweest?
Wat is daar te zien?

Informatie over het Tropenmuseum:

Het Tropenmuseum bestaat sinds 1926. Het is gevestigd in een van de mooiste originele museumgebouwen van Nederland. Het Tropenmuseum heeft een collectie van voorwerpen van over de hele wereld. Deze objecten laten stuk voor stuk een menselijk verhaal zien en maken nieuwsgierig maken naar de enorme culturele diversiteit die de wereld rijk is.
Ze vertellen over universele menselijke thema's zoals rouwen, vieren, versieren, bidden of vechten. In het Tropenmuseum ontdek je de verschillen, maar ook dat we feitelijk gewoon hetzelfde zijn: mens.
Deze informatie kun je ondersteunen met de foto's van het Tropenmuseum (zie bijlage 2) of de website: www.tropenmuseum.nl

‘Deze vork komt uit mijn oma’s keuken. Ze is nu overleden. Ze kreeg deze vork in het jaar 1962 van de katholieke hulp, omdat mijn familie alles is verloren met de onafhankelijkheid van Algerije.’
Bernard Lopez

- Leg het doel van de lessen uit: de cursisten zullen in alle lessen veel zelf aan het woord zijn om hun spreekvaardigheid te oefenen. Dit gaan ze doen aan de hand van de voorwerpen die ze hebben meegenomen.
- Vertel dat ze de volgende les naar het Tropenmuseum toe zullen gaan en daar ontvangen worden door een museumdocent die de les zal geven.

DE VOORWERPEN

45 MIN

In bijlage 1 vind je een lijst met basiswoorden, doelwoorden en verdiepingswoorden. Deze helpen bij het bespreken van de voorwerpen en zullen waar mogelijk herhaald worden in het museum. Gebruik deze woorden al zoveel mogelijk in de voorbereidende les.
Laat het eigen meegebrachte voorwerp zien en vertel aan de groep waarom jij dit een bijzonder/ dierbaar/ mooi object vindt. Vertel ook hoe het voorwerp heet; waarvoor of wanneer het wordt gebruikt. Probeer zo veel mogelijk doelwoorden te gebruiken zodat deze in een context geplaatst worden.
Laat de cursisten vervolgens een voor een vertellen wat ze hebben meegenomen; waar het voor dient en waarvan het is gemaakt. De vragenlijst hieronder kan hierbij tot steun zijn.

Welk voorwerp heb je meegenomen?
Hoe heet je voorwerp?
Uit welk land komt je voorwerp?
Waarom heb je dit voorwerp meegenomen?
Uit welk land komt je voorwerp?
Waarvoor gebruik je het voorwerp? Wat is de functie van je voorwerp?
Welk verhaal vertelt je voorwerp?
Hoe lang heb je dit voorwerp al?
Welke kleur(en) heeft je voorwerp?
Is je voorwerp zwaar of licht?
Is je voorwerp hard of zacht?
Is je voorwerp mooi of lelijk?
Waarom is dit voorwerp bijzonder/je dierbaar?
Heb je een herinnering bij dit voorwerp?
Hoe kom je aan dit voorwerp?
Van wie heb je het voorwerp gekregen?
Wie heeft het voorwerp gemaakt?
Hoe oud is het voorwerp?
Welke waarde heeft dit voorwerp?

Extra lesideeën

- Verzamel alle voorwerpen bij binnenkomst in een doos. Zorg dat de cursisten niet zien wat er in de doos wordt gedaan. Haal de voorwerpen er een voor een uit en laat hen raden wie het voorwerp heeft meegenomen. Waarom denken ze dat?

Voor hogere niveaus:

- Laat de cursisten in twee of drietallen aan elkaar vertellen over hun object. Zij presenteren daarna klassikaal het voorwerp van iemand anders aan de rest van de groep.
- Laat na de presentatie de cursisten het verhaal van hun voorwerp opschrijven.

‘Deze hoofddoek is gemaakt van katoen. De randjes zijn gehaakt. Er zitten ook kralen aan. Mijn moeder droeg hem. Nu is zij overleden en bewaar ik de hoofddoek in de kast.’
Serpil

INDELING GROEPEN

15 MIN

Is de groep groter dan 10 cursisten, deel dan de groep vast in tweeën. Per museumdocent kunnen maximaal 10 cursisten mee met de rondleiding. Het werken met kleine groepen in het museum garandeert dat er voldoende aandacht, rust en ruimte is. Ook wordt de rondleiding persoonlijker en kan er beter een link gelegd worden tussen de meegebrachte voorwerpen en de voorwerpen in het museum. Indien mogelijk, zorg dat in de groepen diversiteit zit in land van herkomst. Dit zorgt voor een gevarieerdere rondleiding.

PRAKTISCHE INFORMATIE

15 MIN

Maak duidelijke afspraken over reistijden en spullen die meegenomen dienen te worden.

- Vertel de groep wanneer, hoe laat en waar ze verwacht worden om (eventueel) gezamenlijk naar het Tropenmuseum te gaan.
- Het bezoek duurt 90 minuten, vertel de cursisten hoe laat het programma is afgelopen. Als er cursisten zijn die eerder wegmoeten (bijvoorbeeld om kinderen van school te halen) is het handig dit tijdig aan het Tropenmuseum te laten weten.
- Herinner de cursisten eraan dat ze hun voorwerp meenemen naar het museum. Dit is hetzelfde voorwerp als in de les besproken is. In het museum zullen ze zichzelf voorstellen aan de museumdocent door hun verhaal nog een keer te vertellen en zullen ze mogelijk soortgelijke objecten zien in het museum.
- In het museum wordt gebruik gemaakt van kluisjes voor het opbergen van jassen en tassen. Voor een kluisje is 50 cent benodigd. Vraag de cursisten om 50 cent mee te nemen, zij krijgen dit aan het einde van het bezoek weer terug.

LES 2
MUSEUMBEZOEK
90 MIN

TIJDSINDELING

Ontvangst	30 minuten
Rondleiding	45 minuten
Evaluatie en afscheid	15 minuten

DOEL
- Kennismaken met het Tropenmuseum en de collectie
- Zelf verhalen vertellen over persoonlijke voorwerpen (herhaling)
- Naar elkaar luisteren en vragen stellen
- Leren van en over andere culturen aan de hand van objecten en persoonlijke verhalen
- Herhalen van de doelwoorden

BENODIGDHEDEN
- Persoonlijke voorwerpen (zelfde voorwerpen als in de vorige les)
- 50 cent voor een kluisje

'Deze bak is heel mooi en is met de hand gemaakt in Pakistan.'
Farhana Syed

ONTVANGST
30 MIN

De cursisten worden bij de ingang van het Tropenmuseum ontvangen door de museumdocent. Hij/ zij neemt de groep mee naar Café De Tropen. Indien de groep uit meer dan 10 personen bestaat, zijn er twee museumdocenten en wordt de groep gesplitst. In het café krijgt iedereen iets te drinken en stellen de cursisten zichzelf kort voor aan de hand van het meegenomen voorwerp. Zo komt het spreken op gang in een vriendelijke, veilige omgeving. Deze voorstelronde zorgt er tevens voor dat de museumdocent de rondleiding kan verbinden aan de meegebrachte voorwerpen en/of de culturele achtergrond van de deelnemers.

RONDLEIDING
45 MIN

Tijdens de rondleiding speelt de museumdocent in op collectie die aansluit bij de meegebrachte voorwerpen of culturele achtergrond van de deelnemers. Herkenbare collectie roept bij de cursisten vaak herinneringen of verhalen op. Daarnaast is er ook ruimte voor verwondering in het museum; het nieuwe en het onherkenbare. Het doel is dat de cursisten tijdens de rondleiding zelf veelvuldig aan het woord zijn.

EVALUATIE EN AFSCHEID
15 MIN

Na afloop van de rondleiding worden de ervaringen kort na besproken. De cursisten vertellen wat zij van het bezoek vonden en welk voorwerp hen het meest bij is gebleven. De museumdocent zal de groep naar de uitgang van het museum begeleiden om daar afscheid te nemen.

LES 3
VERWERKING
OPTIONEEL

'Mijn horloge is gemaakt van leer en zilver. Ik kijk op mijn horloge: moet ik mijn kinderen ophalen? Ik heb het horloge van mijn man gekregen op mijn verjaardag. Ik ga het nooit weggooien.'
Khnata

Start met een korte reflectie op het museumbezoek en het lesprogramma. Wat vonden de cursisten ervan? Gaan ze het museum nog eens bezoeken? Je kunt de reflectie aanvullen met onderstaande verwerkingsopdrachten.

TIP **Tip voor groepen met verschillende taalniveaus: koppel een cursist met een hoger taalniveau aan een minder taalvaardige cursist.**

KORTE OPDRACHTEN

30 MIN

- Vraag de cursisten een titel bij hun voorwerp te verzinnen en op te schrijven.
- Geef iedere cursist een pen en papier. Vraag ze om anoniem een nieuw geleerd woord op te schrijven. Vouw de papiertjes dicht en haal ze op. Open klassikaal één voor één de briefjes en lees het briefje voor. Weten de cursisten nog wat het woord betekent? Weten ze nog welk verhaal er bij het voorwerp hoort? Vervolgens vraag je wie het briefje heeft geschreven. Waarom is dat woord of voorwerp bij gebleven?

UITGEBREIDE OPDRACHTEN

120 MIN

- Laat cursisten het persoonlijke verhaal dat bij hun voorwerp hoort opschrijven.

- Maak een tentoonstelling van de persoonlijke voorwerpen op de leslocatie. Denk hierbij aan opstelling (Waar zet je de voorwerpen neer? Welke voorwerpen horen bij elkaar? Waarom?), titel (Een titel is kort en krachtig. Welk woord past het beste bij het voorwerp?) en introductietekst (Wat is het verhaal van de tentoonstelling?).

BIJLAGE 1
BASISWOORDEN

'Ik vind deze olielamp heel mooi. Het is echt Turks en het is al oud, antiek.'
Elmas Örge

In deze bijlage vind je basiswoorden, doelwoorden en verdiepingswoorden van niveau A0 tot B2 en hoger. De definities van bijna al deze woorden zijn te vinden in Van Dale's pocket woordenboek: Nederlands als tweede taal.

BASISWOORDEN > NIVEAU: A0-A2

Wij gaan er vanuit dat de cursisten deze woorden al beheersen. Indien dit niet het geval is dan gaan we ervan uit dat de taaldocent deze woorden voordat de cursisten het museumbezoeken in de voorbereidende les al geoefend hebben.

de kleuren

rood
geel
bruin
paars
zilver
zwart
grijs
blauw
groen
roze
oranje
goud
wit

de familie

de vader
de opa
de oma
de broer
de zus
het kind
de moeder
de oom
de tante
de zwager
de schoonzus
de baby
de kinderen
de echtgenote
de echtgenoot
het gezin

gebruiksvoorwerpen

de pan
de koffie
de kom
de lamp
het mes
de lepel
de schaal
de kop
de thee
de klok
het glas
de vork
het bestek

siervoorwerpen

het schilderij
de vaas
de versiering
de foto
het beeld

vragende voornaamwoorden en hiermee korte vragen kunnen maken

wie
waar
hoe
waarmee
wat
waarvan
waarvoor
waarom

de sieraden

de ketting
de ring
de oorbel
de armband
het horloge
de hanger

BIJLAGE 1
DOELWOORDEN

'De foto is genomen begin jaren tachtig in een fotowinkel. Wij woonden in Ankara maar zijn eigenlijk Koerdisch. Je ziet dat mijn broek is hersteld, tegenwoordig koop je een nieuwe. Mijn zussen dragen geen hoofddoek, dit zijn zij later wel gaan doen en dat vind ik eigenlijk een beetje jammer...'
Ali Talan

DOELWOORDEN > NIVEAU: A2-B1

Doelwoorden zijn de (nieuw) te leren woorden.
De doelwoorden komen ook bijna allemaal voor in de trefwoordenlijst van Van Dale's pocket woordenboek: Nederlands als tweede taal.

tegenstellingen
Kan naar eigen inzicht nog verder aangevuld worden.

handig - onhandig
mooi - lelijk
hard - zacht
warm - koud
groot - klein
ruw - fijn
zwaar - licht
donker - licht
glad - ruw
arm - rijk
binnenkant - buitenkant

museumwoorden

het Tropenmuseum
het object
de verdieping
de kassa
de cultuur
de tentoonstelling
het voorwerp
het restaurant
het museum
de kunst

gevoelens

verdrietig
gelukkig
afschuw
herkenning
boos
bezorgd
heimwee
blij
ongelukkig
bang
verbazing
kwaad
ontroerd

persoonlijke voorwerpen

Afhankelijk van wat voor voorwerpen de cursisten meenemen leren zij de benaming van deze voorwerpen kennen.
Bijvoorbeeld: foto, sieraad, kleding, boek, brief, etc.

BIJLAGE 1
VERDIEPINGSWOORDEN

'Ik heb een beker bij mij. Deze is van klei, met de hand gemaakt. Het is een beker om koud drinken koud te houden. Deze beker is plus minus zestig jaar oud.'
Jama

VERDIEPINGSWOORDEN
> NIVEAU: VANAF B2

Naast de nieuw te leren doelwoorden is er ook een lijst met verdiepingswoorden. Deze woorden hebben betrekking op de doelwoorden.

cultuur

de religie
de muziek
de symbolen
de literatuur
de taal
de traditie
het ritueel
de normen
de geschiedenis
de maatschappij
het monument
de gewoonten
de stroming
het altaar
het erfgoed
de verbeelding
de architectuur
de versiering
de waarden
behouden
de samenleving

tegenstellingen m.b.t .het museum

tijdelijk - permanent
gebruiksvoorwerp - siervoorwerp
oud - nieuw
ver -dichtbij

migratie

vertrekken
verhuizen
reizen
het paspoort
de toekomst
de emigratie
het werk
de vlucht
het huis
emigreren
de gastarbeider
de arbeidsmigrant
vluchten
de asielzoeker
het visum
de immigratie
het verleden
het onderwijs
de werkvergunning
de reis
het thuis
immigreren
leren

BIJLAGE 2
TROPENMUSEUM BUITENKANT

BIJLAGE 2
TROPENMUSEUM BINNENKANT